

Maanmittauslaitoksen vastuullisuusraportti 2021

Sisällysluettelo

PÄÄJOHTAJAN NOSTOJA VUODESTA 2021	4
MAANMITTAUSLAITOS LYHYESTI	5
VASTUULLISUUDEN KEHITTÄMINEN JA JOHTAMINEN MAANMITTAUSLAITOKSESSA	6
YHTEISKUNTAA PALVELEVA TIETO	7
Sähköisten rajapintapalveluiden käyttö kasvussa	
Rekisterijärjestelmien kehittäminen digitalisaation mahdollistajana	
Laadukkaan paikkatiedon varaan voi rakentaa turvallisia ja toimivia palveluita	
Laserkeilaus- ja ilmakuvausyhteistyöllä säästöjä ja laadukkaampia aineistoja	
Vaikuttavaa paikkatiedon tutkimusta	
Tutkittua tietoa droonien hyödyntämiseen ja älyliikenteeseen	
Historiallisten ilmakuvien arkisto avautui	
Uusia palveluja avoimeen Geoportti-tutkimusinfrastruktuuriin	
Tietotilinpäätös	
HYVINVOIVAT IHMISET	11
Monipaikkaisen työn kulttuuri on kannatellut poikkeusaikana	
Henkilöstön hyvinvointia tuettiin monin tavoin	
Työpaikkoja joka puolella Suomea	
Kesätyöntekijät tyytyväisiä	
Työntekijän kehittyminen mahdollistetaan	

KESTÄVÄ YMPÄRISTÖ	14
Tieto osana kestävämmän ympäristön suunnittelua	
Tilusjärjestelyillä elinvoimaa maa- ja metsätalouteen	
Junamatkustamista suositellaan	
Hankinnoissa ja hankintaohjeistuksessa huomioidaan vastuullisuus	
Toimitilatehokkuus hyvällä tasolla	
Green office -työ jatkui	
VASTUULLINEN TOIMINTATAPA JA TALOUS	17
Poikkeusaikana toiminta jatkui turvallisesti	
Kysynnän kasvu vaikutti asiakkaiden saaman palvelun nopeuteen	
Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus laskivat	
Verkostotoimintaa kehitetään aktiivisesti	
Kansainvälistä yhteistyötä monella foorumilla	
Tavoitteena läpinäkyvä ja oikeudenmukainen toimintatapa	
Saavutettavuuteen panostetaan	
GRI-SISÄLTÖINDEKSI	21

ASIAKAS-
TYYTYVÄISYYS

92 %

SÄHKÖISTEN PALVELUIDEN
HÄIRIÖTTÖMYYS

99,9 %

KOKONAI-
TUOTTAVUUS

-1,3 %

AVOIMIA VASTUULLISUUSTILAISUUKSIA
HENKILÖSTÖLLE

7

UUTTA
TYÖNTEKIJÄÄ

170

REFEROIDUT TIETEELLISET
JULKAISUT

110

HYVÄT TOIMINTATAVAT MAANMITTAUSLAITOKSESSA
-VERKKOKOULUTUKSEN SUORITTANEET TYÖNTEKIJÄT

98 %

MENTOROINTIOHJELMAAN
OSALLISTUNEET

90

TOIMITILA-
TEHOKKUUS

18,7 m²/HTV

Pääjohtajan nostoja vuodesta 2021

Me suomalaiset olemme vaatimatonta ja varovaista kansaa, ainakin osittain. Tapaamme sanoa joista-kin ponnistuksistamme, että ”ei tehdä tästä numeroa”. Vuoden 2021 lopussa valmistuneessa ensimmäisessä vastuullisuusohjelmassamme on tarkoitus kääntää katsetta ajatukseen ”tehdään siitä kaikesta huolimatta numeroa arjen työssä”. Vastuullisuus toteutuu arjen työssä ja parhaiten silloin, kun oman työn merkitys tunnistetaan.

Maanmittauslaitoksesta on jo nyt löytynyt paljon innokkaita vastuullisuuden edelläkävijöitä. Vuonna 2021 perustettiin organisaation sisäiset rajat ylittävä vastuullisuusverkosto, ja vapaaehtoiisiin vastuullisuustyöpajoihin osallistui melkein sata henkilöä. Uskon, että tulevana vuosina vastuullisuus tulee heidän ja yhä useampien henkilöiden aktiivisuuden kautta sulautumaan tiedostetuksi osaksi kulttuuriamme ja tekemistämme.

Maailma tarvitsee vastuullisuuden osalta sekä sanoja että tekoja. Sanoja siksi, että ymmärtäisimme paremmin. Sen jälkeen on tärkeää siirtyä tekoihin. Vastuullisuus on maailmanlaajuisesti, alueellisesti ja paikallisesti tapahtuvaa jatkuvaa ja ohjattua yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän edellytykset. Hyvässä elämässä yksi tärkeä tekijä on turvallisuuden tunne, jonka merkitys korostuu silloin kun kohtaamme kriisejä. Vastuulliset sanat ja teot tuovat turvaa tähän päivään sekä myös huomiseen.

Maanmittauslaitos lupaa edistää 50 vastuullisuustekoa vuoteen 2027 mennessä. Tähän tavoitteeseen päästäksemme tulemme tekemään töitä sisäisesti, mutta toivomme ja tulemme aktiivisesti kysymään tukea ja näkemystä myös asiakkailtamme ja kumppaneiltamme.

Yhteistyön voimaan uskoen,

Arvo Kokkonen
Maanmittauslaitoksen pääjohtaja

Maanmittauslaitos lyhyesti

Maanmittauslaitos turvaa maanomistuksen ja luototusjärjestelmän ylläpitämällä kiinteistöjen ja osakehuoneistojen tietoja rekistereissään sekä huolehtimalla omistusoikeuksien rekisteröinneistä ja kiinnityksistä. Lisäksi laitos ylläpitää maastotietoja ja tuottaa karttoja, ilmakuvia sekä laserkeilausaineistoja koko Suomesta. Maanmittauslaitoksessa tehdään myös kansainvälistä paikkatietoalan tutkimus- ja asiantuntijatyötä.

Maanmittauslaitos kuuluu Suomen suurimpien virastojen joukkoon noin 1 700 työntekijällään ja 37 toimipisteellään eri puolilla maata.

Maanmittauslaitoksen strategia

Maanmittauslaitoksen visio on Yhteiseen suuntaan. Strategian tärkeimmät elementit ovat neljä tavoitetta: 1) laadukkaat ja turvalliset palvelut asiakkaille, 2) aktiivinen vaikuttaja ekosysteemeissä ja verkostoissa, 3) innovaatioiden ja tutkimuksen laaja hyödyntäminen sekä 4) haluttu ja kiinnostava työpaikka.

Arvojamme ovat

- Luotettava kumppani
- Halu palvella
- Rohkeus ja kyky uuden luomiseen
- Erilaisina yhdessä.

Maanmittauslaitoksen sidosryhmät

Vastuullisuuden kehittäminen ja johtaminen maanmittauslaitoksessa

Vastuullisuus on sisäänrakennettu Maanmittauslaitoksen perustehtäviin ja tapaan toimia. Tavoitteena on kasvattaa yhteiskunnan hyväksi tehdyn työn kädenjälkeä ja pienentää oman toiminnan aiheuttamaa jalanjälkeä. Vastuullisuutta tuodaan yhä näkyvämmiin ja selkeämpiin mukaan toimintakulttuuriin ja arjen päätöksentekotilanteisiin.

Maanmittauslaitoksen ensimmäinen vastuullisuusohjelma, nimeltään Vastuu Maasta, valmistui loppuvuodesta 2021. Vastuullisuusohjelmassa Maanmittauslaitos sitoutuu edistämään 50 vastuullisuustekoa vuoteen 2027 mennessä. Vastuu Maasta -ohjelman teemat ovat

- Yhteiskuntaa palveleva tieto
- Hyvinvoivat ihmiset
- Kestävä ympäristö
- Vastuullinen toimintatapa ja kestävä talous.

Maanmittauslaitoksen henkilökuntaa eri puolilta organisaatiota osallistui vastuullisuusohjelman valmisteluun vuoden 2021 aikana järjestetyissä avoimissa tilaisuuksissa. Olenaisuusanalyysin haastattelujen kautta kuunneltiin ja osallistettiin myös keskeisiä ulkoisia sidosryhmiä.

Vuosi 2022 on Maanmittauslaitoksen vastuullisuusohjelman ensimmäinen toteutusvuosi, joten ohjelman edistymisestä raportoidaan ensimmäisen kerran vuoden 2023 keväällä ilmestyvässä vastuullisuusraportissa.

Vastuullisuuden kehittäminen on osa Maanmittauslaitoksen strategiaa. Vastuullisuustyön kehittämisestä vastaa viestintä- ja vastuullisuusjohtaja, ja vuoden 2021 lopulla käynnistettiin vastuullisuusasiantuntijan rekrytointi. Vastuullisuustyötä suunnitellaan ja kehitetään yksikkörajat ylittävässä vastuullisuusverkostossa. Maanmittauslaitoksen vastuullisuuteen vaikuttavat päätökset esitellään ja hyväksytetään strategiatilaisuuksissa, jota johtaa Maanmittauslaitoksen pääjohtaja.

Vastuullisuus ei ole irrallinen osio, vaan sitä johdetaan osana Maanmittauslaitoksen normaalia johtamisjärjestelmää. Vastuullisuusohjelmassa jokaisen vastuullisuusteon osalta on määritetty, mikä tulos- tai toimintayksikkö toteutuksesta vastaa. Vastuullisuus toteutuu arjen teoissa ja valinnoissa. Vastuullisuuden kehittymiseksi jokaisen maanmittauslaitoksen työntekijän panos on tärkeä.

Yhteiskuntaa palveleva tieto

Maanmittauslaitos turvaa maanomistuksen ja luototusjärjestelmän ylläpitämällä kiinteistöjen ja osakehuoneistojen tietoja rekistereissään sekä huolehtimalla omistusoikeuksien rekisteröinnistä ja kiinnityksistä. Luotettava tieto kiinteistön tai osakehuoneiston omistajasta, vuokraoikeuksista sekä kiinnityksistä on merkittävää suomalaiselle finanssialalle ja kiinteistöjen omistajille.

Maanmittauslaitoksen vastuullisuusohjelmassa on määritelty tavoitteiksi:

1. Tarjoamme Maanmittauslaitoksen tiedot, tutkimustulokset sekä innovaatiot mahdollisimman laajasti muiden hyödynnettäväksi sekä kehitettäväksi edelleen.
2. Kehitämme tietoaaineistojamme ja palvelujamme yhteistyössä asiakkaiden ja kumppanien kanssa.

Sähköisten rajapintapalveluiden käyttö kasvussa

Maanmittauslaitos tarjoaa tietoja ammattilaiskäyttöön rajapintojen kautta. Tietopalvelurajapintojen avulla ajantasainen ja luotettava rekisteritieto on käytettävissä kaikissa tilanteissa, joissa ammattitoimijat sitä tarvitsevat. Se mahdollistaa vakaat ja sujuvat kiinteistömarkkinat. Paikkatietorajapintojen kautta tarjotaan peruspaikkatietoja muiden viranomaisten sekä erilaisten verkko- ja mobiilipalveluiden tarjoajien käyttöön.

Tietopalvelurajapintojen kautta tarjottavien kiinteistötietojärjestelmän tietojen käyttö kasvoi 5,4 % vuonna 2021. Kasvu johtuu osittain yleisestä kiinteistökaupan vilkastumisesta sekä sidosryhmätahojen siirtymisestä yhä vahvemmin sähköisten ratkaisujen piiriin.

Karttojen käyttö rajapintapalveluiden kautta on kasvanut tasaiseen tahtiin useiden vuosien ajan, ja kasvu näyttää edelleen jatkuvan. Merkittäväntä kasvua tapahtui Karttakuvapalvelun (WMTS) rajapinnassa, jossa hakumäärä oli 15,9 mrd. vuonna 2020 ja 19,2 mrd. vuonna 2021.

Maanmittauslaitos tarjoaa aktiivisesti erilaisia koulutuksia tietojen hyödyntämisen kasvattamiseksi sekä tukee muita tiedontuottajia, jotta yhteiskuntaa palveleva tieto saataisiin mahdollisimman tehokkaasti yhteiseen käyttöön.

Rekisterijärjestelmien kehittäminen digitalisaation mahdollistajana

Tiedon merkitys toiminnan suunnittelussa, seurannassa ja johtamisessa on kasvanut sekä Maanmittauslaitoksessa että yleisemmin yhteiskunnassa. Tämä asettaa tiedolle entistä suurempia vaatimuksia ja odotuksia.

Maanmittauslaitoksen tietoa hyödynnetään kasvavassa määrin esimerkiksi erilaisten sähköisten palvelujen pohjana. Maanmittauslaitoksen kiinteistötietotietojärjestelmää ja kiinteistöjen kauppahintarekisteriä kehitetään jatkuvasti tukemaan entistä paremmin automaattiratkaisuja sekä kansalaisten osallistumismahdollisuuksien lisäämistä rekisterien ylläpidossa.

Maanmittauslaitos myös kehittää ja ylläpitää valtakunnallista sähköistä rekisteriä, johon kootaan tiedot osakehuoneistoista, niiden omistajista ja panttauksista. Kyseessä on merkittävä siirtymä paperisesta asunto-osakekaupasta uuteen digitaaliseen järjestelmään. Huoneistotietojärjestelmän avulla tietojen saatavuus, luotettavuus ja kattavuus paranevat.

Laadukkaan paikkatiedon varaan voi rakentaa turvallisia ja toimivia palveluita

Maanmittauslaitoksen tehtäviin kuuluu peruspaikkatietojen tuotanto. Tietoa kerätään muun muassa ilmapuotauksella ja laserkeilaamalla Suomea säännöllisesti. Suuri osa peruspaikkatiedoista on saatavilla helposti hyödynnettävänä avoimena datana.

Peruspaikkatiedot ovat kokonaisuus, johon kuuluvat:

- Yhteisten tietomallien mukaiset maastotiedot, kuten tiet, rakennukset, vedet, pellot ja maaston kuviot. Myös paikannimet kuuluvat peruspaikkatietoihin.
- Valtakunnalliset ilmapuotaukset ja laserkeilausaineistot
- Valtakunnalliset korkeusmallit
- Paikannuksen perustiedot (kiintopisterekisterin tiedot, FinnRef-tukiasemien havaintodata)
- Valtion budjetista rahoitetut karttatiedot ja -tuotteet.

Ajantasaiset ja laadukkaat peruspaikkatiedot ovat tärkeitä yhteiskunnan toimivuuden näkökulmasta. Julkishallinnon organisaatiot ja yritykset käyttävät peruspaikkatietoja laajasti ja monipuolisesti erilaisiin tarpeisiin. Peruspaikkatietoja hyödynnetään esimerkiksi pelastustoimissa, maanpuolustuksessa, maa- ja metsätaloudessa sekä rakennus- ja ympäristöalalla.

NOSTO VUODESTA 2021

Maanmittauslaitos kokeili rajapyykkien sijaintitietojen päivytystä joukkoistamalla

Suomessa on noin 13 miljoonaa rajapyykkiä, joista jopa 3 miljoonan sijaintitarkkuus kartalla heittää. Maanmittauslaitos julkaisi kesällä 2021 Pyykkijahti-kännykkäpelin, jonka avulla kokeiltiin, voidaanko rajapyykkien sijaintia rekisterikartalla tarkentaa kännykkäpelin avulla.

Kansalaisten näkökulmasta peli yhdistää hovin ja hyödyn: peli kutsuu ulkoilemaan ja kokemaan etsimisen ja löytämisen riemua. Samalla voi osallistua yhteiskunnalle tärkeiden tietojen keräämiseen. Pelin idea on tuttu monista suosituista kännykkäpeleistä: pelaaja näkee kartalla kohteita, joita keräämällä voi saada pisteitä. Pyykkijahdissa nimensä mukaisesti bongataan rajamerkkejä eli pyykejä.

– Jos rajapyykkien sijainnit saadaan kartalla tarkemmiksi, säästetään ihmisten aikaa, rahaa ja hermoja. Näin voidaan varmistaa, että kartalla olevat tiedot ovat luotettavia eikä kukaan rakentaisi pihavajaa vahingossa naapuritontin puolelle. Metsäyrittäjä voisi varmistua siitä, ettei kaada muiden omistamia puita, kertoo projektipäällikkö **Juha-Matti Vääränen**.

Kesän aikana pelissä tehtiin yhteensä peräti 15 892 merkintää. Näistä 88 % on pyykkien bongauksia eli löydettyjä rajapyykkejä, 12 % taas kadonneeksi merkittyjä pyykejä. Kokeilun lopputulemana todettiin, että joukkoistaminen saa kansalaiset liikkeelle ja se sopii menetelmänä rajamerkkien sijaintitarkkuuden parantamiseen. Matkapuhelimien tarjoama sijaintitarkkuus ei nykyisellään kuitenkaan riitä kiinteistörekisterikartan rajamerkkien koordinaattien tarkentamiseen, mitä Maanmittauslaitoksessa tullaan vielä jatkoselvittämään.

Maanmittauslaitoksen tavoitteena vastuullisuuden näkökulmasta on myös, että paikkatietoja hyödynnettäisiin yhteiskunnassa entistä laajemmin. Laadukkaan paikkatiedon varaan voi rakentaa turvallisia ja toimivia palveluita esimerkiksi logistiikka-, rakennus-, sosiaali- ja terveys-, maa- ja metsätalous- sekä kulttuuri- ja matkailualojen tarpeisiin.

Laserkeilaus- ja ilmakuvausyhteistyöllä säästöjä ja laadukkaampia aineistoja

Uusi kansallinen laserkeilaus- ja ilmakuvausyhteistyö käynnistyi vuonna 2020. Yhteistyö perustuu niin kutsuttuun KALLIO-sopimukseen, jonka ovat allekirjoittaneet Maanmittauslaitos, Metsähallitus, Ruoka- virasto, Suomen metsäkeskus ja Suomen ympäristökeskus. Sopimus edistää laserkeilaus- ja ilmakuva-aineistojen moninkertaista käyttöä ja parantaa aineistojen hankinnan taloudellisuutta. Päälekkäinen työ organisaatioissa vähenee ja aineistojen laatu paranee koko yhteiskunnan toimintojen tehostamiseksi.

KALLIO-ohjelman mukaiset ilmakuvaukset ja laserkeilaukset saatiin toteutettua vuonna 2021 koronapandemian aiheuttamista haasteista kuten esimerkiksi ulkomaisten konsulttien maahantulorajoituksista huolimatta.

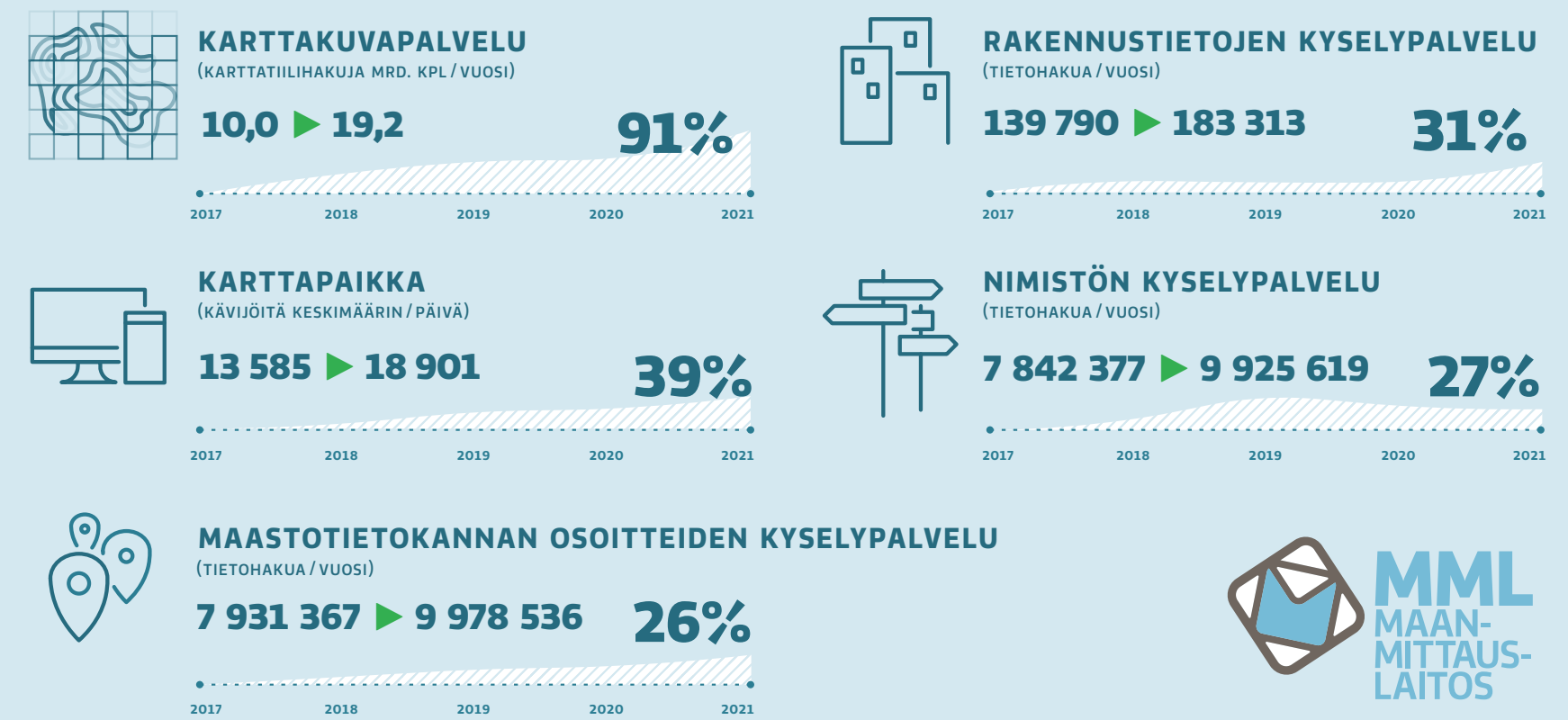
Vaikuttavaa paikkatiedon tutkimusta

Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskus tuottaa paikkatiedon tutkimusta ja ratkaisuja, joiden avulla yhteiskunnassa voidaan parantaa esimerkiksi turvallisuutta, taloudellista tehokkuutta ja ympäristön kestävyttä.

Suomen Akatemia seuraa yliopistojen ja tutkimuslaitosten tieteen vaikuttavuutta julkaisemassaan Tieteen tila -tilastoissa. Tieteellisten julkaisujen vaikuttavuudella mitattuna Maanmittauslaitos sijoittui vuonna 2021 suomalaisten tutkimuslaitosten sijalle 1. Tätä tarkastellaan top 10 -indeksillä, joka kuvaa eniten viittauksia saaneiden julkaisujen suhteellista osuutta kaikista julkaisuista. Kärkisija vaikuttavuudessa kertoo, että teemme korkeatasoista tutkimusta, joka tunnetaan hyvin ja johon viitataan maailmalla laajasti.

Tieteen tila -selvityksen lisäksi vuonna 2021 julkaistiin myös CSC – Tieteen tietotekniikan keskuksen toteuttama raportti osaamiskeskittymistä, joissa Suomi on maailman huippua. Maanmittauslaitos nousee esiin erityisesti laserkeilauksen osalta yhdessä yhteistyökumppaneidensa Aalto yliopiston ja Helsingin yliopiston kanssa. Toisena osaamiskeskittymänä Maanmittauslaitos korostuu drooneissa ja niillä tehtävässä kaukokartoituksessa.

MAASTOTIETOAINEISTOT JA NIIDEN KÄYTÖN KASVU 2017–2021

MAASTOTIETOKANNAN TIEDOISTA JALOSTETAAN TIETOTUOTTEITA, JOITA KANSALAISET JA ORGANISAATIOT VOIVAT HYÖDYNTÄÄ. PAIKKATIE TOJEN KÄYTTÖ KASVAA JOKA VUOSI.

Tutkittua tietoa droonien hyödyntämiseen ja älyliikenteeseen

Droonit ovat yksi nopeimmin kehittyvistä paikkatietoteknologioista ja tulevat muuttamaan laajasti maanmittausta ja ympäristön seurantaa 2030-luvun Suomessa. Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskuksessa droonien hyödyntämistä on tutkittu erityisesti maanmittauksen, maatalouden ja metsätalouden sovelluksissa laajan yhteistyöverkoston kanssa.

Toinen esimerkki nopeasti kehittyvästä alasta on älyliikenne, missä myös tarvitaan paikkatiedon tutkimusta. Suurimmat haasteet eivät liity yksittäisen ajoneuvon tai aluksen paikantamiseen vaan tilannekuvaan ja kokonaisuuden hallintaan. Niihin liittyy myös yksityisyyden suojan edistäminen ja kyberturvallisuus. Paikkatietokeskuksen tutkimuksen ytimessä ovat älyliikenteen vaatimukset täyttävän hybridipaikannuksen ja tilannekuvan kehittäminen.

NOSTO VUODESTA 2021

Historiallisten ilmakuvien arkisto avautui

Maanmittauslaitoksen historiallisten ilmakuvien arkisto avautui kansalaisten, yritysten ja organisaatioiden käyttöön Paikkatietoikkuna-palvelussa. Kiinnostus kuvia kohtaan on ollut huomattava. Vanhoja ilmakuvia hyödynnetään esimerkiksi alue- ja yhdyskuntasuunnittelussa, kulttuuriperintökohteiden inventoinnissa sekä tutkimustyössä. Myös esimerkiksi sukututkijat sekä kartoista ja vaikkapa kylien historiasta kiinnostuneet voivat hyödyntää avointa palvelua. Vanhimmat kuvat ovat 1930-luvulta.

Paikkatietoikkunassa käyttäjä voi katsoa yksittäistä historiallista ilmakuvaa sekä tarkastella eri vuosien ilmakuvia vertailemalla, miten maisema on muuttunut. Siitä voi olla hyötyä esimerkiksi, kun selvitetään, millaisia muutoksia metsissä on tapahtunut metsänhoitotoimenpiteiden tai hakkuiden seurauksena. Ilmakuvat auttavat myös hahmottamaan, miten maatalouden ja teollisuuden rakennemuutokset sekä rakentaminen ovat muuttaneet alueiden käyttöä vuosikymmenien aikana. Kuvia voi hyödyntää maisemien ennallistamisen tukena – tai vaikkapa rikostutkimuksessa.

Kaikkiaan Maanmittauslaitoksen ilmakeu-arkistoissa on 1,5 miljoonaa kuvaa, joista noin puolet on digitoitu. Arvokkaiden ilmakuvien digitoiminen paitsi takaa niiden säilyvyyden, myös mahdollistaa kuvien monipuolisen jatkokäytön sekä vaivattoman muokkauksen ja arkistoinnin. Maanmittauslaitoksen ilmakeu-arkiston avaaminen on tärkeä teko suomalaisen historiallisen kulttuuriperintöaineiston saavutettavuuden ja avoimuuden lisäämiseksi.

– Historiallisten aineistojen käsittely on vaativaa työtä. Teemme koko ajan töitä sen eteen, että koko arkisto saadaan digitoitua, sillä filmille kuvattu aineisto ei kestä ikuisesti. Olemme todella iloisia siitä, että aineisto saadaan jakoon kansalaisten ja eri organisaatioiden käyttöön, Maanmittauslaitoksen kartastopäällikkö **Heli Laaksonen** toteaa.

Uusia palveluja avoimeen Geoportti-tutkimusinfrastruktuuriin

Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskuksella on myös tärkeä rooli paikkatiedon tutkimuksen ja ope- tuksen edistämisessä. Avoin paikkatiedon tutkimusinfrastruktuuri Geoportti on Paikkatietokeskuksen koordinoima palvelukokonaisuus, joka tarjoaa käyttäjilleen mm. helppokäyttöisiä massiivisia paikkatie- toaineistoja ja -työkaluja suoraan teholaskentaympäristössä, välineitä spatiaalisen tutkimusdatan jaka- miseen sekä koulutusmateriaaleja.

Geoportti on edistänyt teholaskentapalveluiden hyödyntämistä paikkatietotutkimuksessa sekä paikka- tietoja hyödyntävässä tutkimuksessa erittäin merkittävästi. Infrastruktuurin laskentapalveluilla on tut- kimuslaitos- ja yliopistoyhteisöissä tuhansia käyttäjiä, ja palvelun aineisto- ja laskentapalvelut ovat vii- meisen viiden vuoden aikana mahdollistaneet vuositasolla lähes sadan tieteellisen julkaisun luomisen. Vuonna 2021 Geoportti sai Suomen Akatemialta lähes miljoonan euron rahoituksen jatkokehittämiseen, jota tullaan toteuttamaan vuosina 2022–2024.

Tietotilinpäätös

Tietotilinpäätös on osa Maanmittauslaitoksen vastuullista tiedon hallintaa ja raportointia. Siinä tehdään näkyväksi Maanmittauslaitoksen keskeiset periaatteet ja käytännöt, jotka kos- kevat vastuullista ja turvallista tietojen käsittelyä ja hyödyntämistä. Maanmittauslaitoksen vuoden 2021 tietotilinpäätös julkaistaan toukokuussa 2022.

Hyvinvoivat ihmiset

Maanmittauslaitoksen sosiaalinen vastuu toteutuu muun muassa huolenpitona omasta henkilöstöstä, esimerkiksi työterveyden ja -turvallisuuden, osaamisen kehittämisen ja työtyytyväisyyden kautta. Sosiaalinen vastuu ulottuu kuitenkin myös Maanmittauslaitoksen oman organisaation ulkopuolelle. Haluammekin vaalia ja kehittää muun muassa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta vuorovaikutuksessa ja tietoa jakaen sidosryhmiemme kanssa.

Maanmittauslaitoksen vastuullisuusohjelmassa on määritelty tavoitteiksi:

1. Huolehdimme yhdessä toistemme hyvinvoinnista, tyytyväisyydestä ja kehittymismahdollisuuksista.
2. Kehitämme toimintakulttuurissamme monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Monipaikkaisen työn kulttuuri on kannatellut poikkeusaikana

Koronapoikkeusajan jatkuessa edelleen vuonna 2021 sujuva ja turvallinen työskentely pyrittiin varmistamaan kaikin keinoin. Monipaikkaisen työn raamit päivitettiin syksyllä osin koronan aiheuttamien työskentelytapojen muutosten johdosta. Maanmittauslaitos tarjosi myös mahdollisuuden lainata kotiin ergonomiaa parantavia työvälineitä. Pitkään käytössä olleet joustavan työajan ja monipaikkaisen työn toimintamallit ovat selkeästi tukeneet maanmittauslaitoslaisten toimintaa ja työssä jaksamista.

Maanmittauslaitoksen työtyytyväisyys vuonna 2021 oli valtion yhteisessä VMBaro-kyselyssä yhteensä 3,96 asteikolla 1–5. Valtion keskiarvo oli 3,67. Kyselyyn vastasi 85 % Maanmittauslaitoksen henkilöstöstä.

Maanmittauslaitoslaiset ovat erityisen tyytyväisiä mahdollisuuteen sovittaa yhteen työ ja yksityiselämä (4,52, valtion ka. 4,13). Muita vahvuuksia kyselyn perusteella ovat mm. työn tavoitteiden tietäminen (4,49, valtion ka. 4,27), luottamus työsuhteen jatkumiseen (4,51, valtion ka. 3,97) ja oikeudenmukainen kohtelu sekä esihenkilön (4,33, valtion ka. 4,20) että työtovereiden (4,40, valtion ka. 4,25) taholta.

NOSTO VUODESTA 2021

Hetipurkajat tarjoavat henkistä ensiapua

Uutena työhyvinvoinnin ja työsuojelun kehittämisen menetelmänä otettiin käyttöön Hetipurku-malli. Hetipurku on maallikon antamaa henkistä ensiapua työssä tapahtuneen uhkaavan tai ikävän tilanteen jälkeen. Tilanne voi liittyä esimerkiksi asiakkaan uhkaavaan käytökseen, konfliktiin työyhteisössä, onnettomuuteen tai kuolemantapaukseen.

Tarkoituksena on heti ikävän tapahtuman jälkeen purkaa tilanne: mitä tapahtui ja mitä ajatuksia ja tunteita tapahtuma herätti. Hetipurkaja toimii kuuntelijana, mutta kertoo myös faktatietoa siitä, miten mieli ja keho saattavat reagoida tilanteessa. Keskustelun aikana myös arvioidaan, onko syytä varata aika keskusteluun työterveyshuollon ammattilaisen kanssa.

– Hetipurun ideana on saada tilanne normalisoitua niin, että henkilö pystyy jatkamaan työntekoa eikä jää pyörittelemään ikävää tapahtumaa mielessään. Pahimmillaan purkamatta jäänyt tilanne vie yöunet ja aiheuttaa jopa sairauspoissaoloja, kertoo työsuojelupäällikkö **Anne Pakarinen**.

Maanmittauslaitoksen hetipurkajiksi koulutettiin vuoden 2021 aikana 10 henkilöä. Tavoitteena on, että muutaman vuoden päästä Maanmittauslaitoksella on yhteensä 40–50 hetipurkajaa eri puolilla Suomea. Asiakkaiden arvaamattomaan käytökseen on varauduttu myös esimerkiksi opettamalla puhejudoa sekä tekemällä ohjeita ja mallivuorosanoja uhkaaviin tilanteisiin.

Henkilöstön hyvinvointia tuettiin monin tavoin

Maanmittauslaitoksen työhyvinvoinnin johtamisen tavoitteena on henkilöstön työhyvinvoinnin ja -terveyden tukeminen ja ylläpitäminen sekä henkilöstön työkyvyn säilyminen koko työuran ajan.

Vuonna 2021 Maanmittauslaitoksen työhyvinvointisuunnitelman toimenpiteissä painottuivat jaksamista tukevan organisaatiokulttuurin vahvistaminen ja yhteisöllisyyden tukeminen. Lisäksi haluttiin vahvistaa henkilöstön kykyä johtaa omaa hyvinvointiaan. Koronapandemian jatkumisen myötä erityisenä tavoitteena säilyi terveysturvallisuuden varmistaminen sekä hyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen poikkeustilanteessa ja pitkään jatkuvassa etätyössä.

Henkilöstölle järjestettiin muun muassa webinaareja ja henkilöstötilaisuuksia korona-ajan kokemusten läpikäymiseksi ja yhteisöllisyyden uudelleenrakentamiseksi. Henkilöstölle tarjottiin myös terveyteen ja uneen liittyviä valmennuksia. Työterveyshuollon palveluja laajennettiin kattamaan videovastaanotot, etäpalveluna toteutettavat matalan kynnyksen mielen hyvinvointipalvelut sekä koronatestaukset ja -rokotukset.

Työpaikkoja joka puolella Suomea

Maanmittauslaitos on merkittävä työllistäjä, ja 37 toimipisteellään se tarjoaa työmahdollisuuksia ympäri Suomen. Ympäri maan sijaitsevat toimipaikat ja toisaalta etäyhteyteen perustuvat kokouskäytännöt vähentävät tarvetta matkustaa tai muuttaa työn perässä toiselle paikkakunnalle.

Uusiutumistarpeesta, kirjaamis- ja tietohallintotehtävien lisääntymisestä sekä eläköitymisestä johtuen rekrytointi oli erittäin vilkasta vuonna 2021. Maanmittauslaitokseen rekrytointiin 170 uutta työntekijää. Lisäksi Maanmittauslaitoksen sisällä uusiin tehtäviin hakujen kautta siirtyi 127 työntekijää.

Kesätyöntekijät tyytyväisiä

Kesäharjoittelijoina työskenteli 170 henkilöä 35 eri paikkakunnalla muun muassa maanmittaus-, asiakaspalvelu, kirjaamis-, toimistosihteer-, tutkimus- ja sähköisen arkistoinnin tehtävissä.

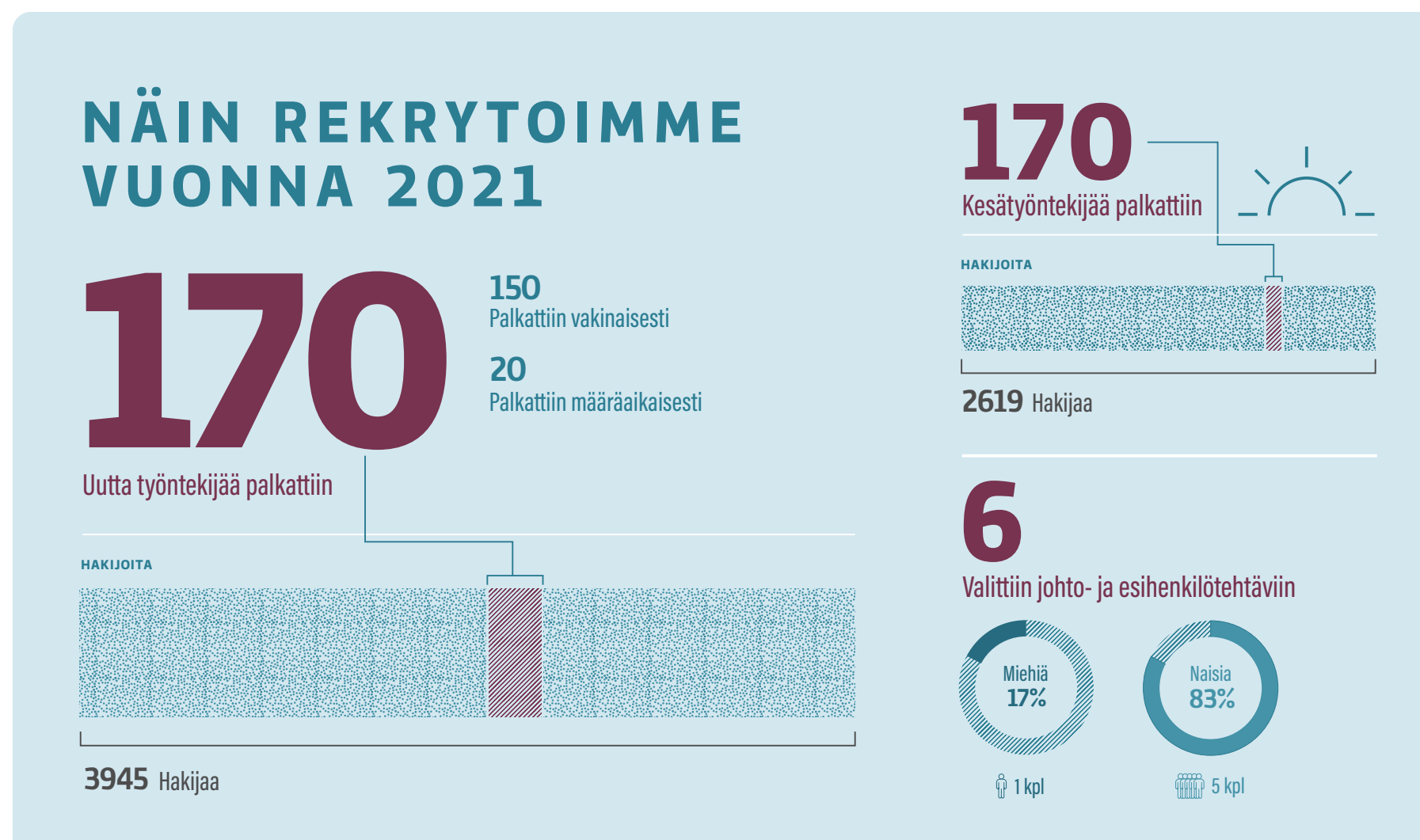
Harjoittelu toteutettiin jo toisena vuotena peräkkäin poikkeustilanteessa laajoin etätyösuosituksin. Etäyhteyksiä hyödynnettiin niin perehdytyksessä kuin työtehtävissä, mutta myös kasvokkaisten tapaamisten toteutumisesta pidettiin huolta.

Kesätyöntekijöiden kokemuksia harjoittelun onnistumisesta selvitettiin kyselyllä nyt kolmatta kertaa. Kyselyyn vastasi 89 harjoittelijaa ja palaute oli positiivista. Vastaajista 91 % suosittelee Maanmittauslaitosta työpaikkana. Parhaat arviot (4,8/5) sai kokemus siitä, että työyhteisössä otettiin uusi tulokas hyvin vastaan. Eniten kehitettävää (4,0/5) taas nähtiin työvälineiden käyttöön saamisessa ja (3,9/5) riittävässä palautteen saamisessa.

Avoimissa vastauksissa harjoittelijat luonnehtivat Maanmittauslaitosta joustavaksi ja uudistumisenhaluiseksi työpaikaksi, jossa työntekijöihin luotetaan ja jossa heitä arvostetaan. Myös avoin ja avulias työyhteisö sai paljon kiitosta. Harjoittelijat kokivat itsensä tervetulleiksi ja moni vastaajista koki tehtävät riittävän haastaviksi ja harjoittelujakson opettavaiseksi.

Työntekijän kehittyminen mahdollistetaan

Maanmittauslaitos kannustaa ja tukee henkilöstöään osaamisen jatkuvaan kehittämiseen. Toteutus- tapoja ovat muun muassa mentorointiohjelma, kouluttajana toimiminen, tutkimus- ja kehittäminen, verkko-opiskelu, sisäiset ryhmäkoulutukset, henkilökierrot sekä yksilölliset ulkopuoliset koulutukset. Lisäksi osaamisen tavoitteita ja kehittämistarpeita käydään läpi säännöllisesti esihenkilön kanssa.

Tavoitteena on edistää oppivan toimintaympäristön ja sitä tukevien toimintamallien kehittymistä kattavasti Maanmittauslaitoksessa.

Vuonna 2021 henkilöstö osallistui keskimäärin viiteen koulutuspäivään. Henkilöstön koulutuspäivät lisääntyivät yhdellä päivällä vuodesta 2020. Koulutuspäivien tunnusluku lasketaan koulutukseen ja opetustilaisuuksiin oppilaana osallistumisen työpäivien määrän suhteena laitoksen kokonaishenkilötyövuosiin. Tavoitteena on viisi koulutuspäivää vuodessa, ja vuosien 2016–2021 välillä luku on vaihdellut 3,9 ja 5,0 välillä.

Verkkokoulutuksia suoritettiin edelleen aktiivisesti ja niiden merkitys on kasvanut. 90 % Maanmittauslaitoksen henkilöstöstä suoritti vuoden aikana ainakin yhden verkko-opintokokonaisuuden. Niitä suoritettiin keskimäärin 3,4/henkilö. Vuonna 2020 vastaava luku oli 2,6. Maanmittauslaitoksessa tuotettiin vuoden aikana kuusi omaa verkkokoulutusmateriaalia. Mentorointiohjelmaan osallistui vuoden 2021 aikana yhteensä 90 henkilöä.

Ammattimaisen esihenkilöosaamisen kehittämistä tuettiin vuonna 2021 koulutus- ja työhyvinvointisuunnitelmiin sisältyneiden koulutusten lisäksi muun muassa perustamalla vertaiskeskusteluryhmä sekä mahdollistamalla osallistuminen henkilökohtaiseen valmennukseen.

Maanmittauslaitokselle räätälöidyn maanmittausinsinööritutkinnon toteuttamista Lapin ammattikorkeakoulussa jatkettiin, ja uusi ryhmä aloitti tutkinnon suorittamisen. Aktiivinen sisäinen rekrytointi mahdollisti monen työntekijän siirtymisen eteenpäin työelämäpolulla.

Kestävä ympäristö

Maanmittauslaitoksessa tehdään työtä kestävän ympäristön puolesta kahdella tasolla. Ensimmäkin pyritään aktiivisesti pienentämään oman toiminnan aiheuttamaa kuormitusta ympäristölle. Toisaalta tunnistetaan myös Maanmittauslaitoksen omien tietojen ja osaamisen merkitys yhteiskunnan kestävän kehityksen mahdollistajana.

Maanmittauslaitoksen vastuullisuusohjelmassa on määritelty tavoitteiksi:

1. Pienennämme toiminnastamme aiheutuvaa hiilijalanjälkeä.
2. Tuotamme tietoa ja tutkimusta tukemaan päätöksentekoa ja kehittämistä, joilla voidaan hidastaa ilmastonmuutosta ja edistää luonnon monimuotoisuutta.

Tieto osana kestävämmän ympäristön suunnittelua

Maanmittauslaitoksen missiona ja toiminnan kivijalkana on Tietoa Maasta. Keskeisiä tietoja ovat kiinteistöjen ja osakehuoneistojen rekisteritiedot sekä paikkatiedot. Tiedon ja niistä jalostettujen tietotuotteiden avulla voidaan toimia myös kestävämmän ympäristön puolesta. Tiedon avulla voidaan ymmärtää luonnon monimuotoisuuteen ja ilmastonmuutokseen vaikuttavia ilmiöitä paremmin, tehdä niiden kanalta parempia päätöksiä ja kehittää myös uusia kestävämpiä ratkaisuja.

Vuonna 2021 käynnistyi kaksivuotinen Mammutti-hanke, jossa kehitetään usean toimijan kanssa yhteistyössä tietopohjaa maankäytön muutosten seurantaan. Hanketta rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö ja se kuuluu Nappaa hiilestä kiinni -ohjelmaan. Maankäyttösektori on sekä merkittävä hiilidioksidinielu että hiilidioksidipäästöjen lähde. Ongelmana on, ettei päätöksenteon tueksi ja lähtötiedoksi ole saatavilla tarkkaa ja ajantasaista tietoa maankäytöstä ja sen muutoksista. Tavoitteena on parantaa tietopohjaa maankäytön muutosten raportoinnin, seurannan, suunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi, mikä voisi johtaa päästöjen pienentämiseen tai hiilinielujen kasvattamiseen.

NOSTO VUODESTA 2021

Robottidroonit avuksi metsäpalojen havaitsemiseen ja torjuntaan

Ilmastonmuutoksen hidastamisen lisäksi on myös tärkeää varautua ilmaston lämpenemiseen. Metsäpalot ovat yksi suurimmista ilmastonmuutoksen aiheuttamista maailmanlaajuisista ympäristöuhkista. Myös Suomessa ollaan kiinnostuneita metsäpalojen hallinnasta – maamme pinta-alasta yli 75 prosenttia on metsää.

Satelliittien avulla saadaan tietoa käynnissä olevista metsäpaloista jo nykyisin, mutta tehokkaat menetelmät puuttuvat pienten ja äskettäin syttyneiden metsäpalojen nopeaan havaitsemiseen sekä palon reaaliaikaiseen seuraamiseen. FireMan-tutkimushankkeessa kehitetään teknologiaa sekä testataan, miten tekoälyllä varustetut ja yhdessä toimivat droonit suoriutuvat metsäpalojen havainnoinnissa ja torjunnassa. Hanketta valmisteltiin vuonna 2021 ja toteutus käynnistyi vuoden 2022 alussa.

– Droonien avulla voidaan saada ajantasaista tietoa palorintaman etenemisestä, liekkien korkeudesta ja kuumuudesta. Kehitämme menetelmiä drooniparven paikantamiseksi sekä kaukokartoitustiedon tuottamiseksi reaaliajassa. Lisäksi kehitetään ihmissilmän kyvyt ylittävää savun läpi näkevää sensoritekniikkaa, tutkimusprofessori **Eija Honkavaara** kertoo.

FireMan-hankkeen aikana tutkijat testaavat drooneja käytännössä. Aineistoja kerätään Metsähallituksen ja Suomen Metsäkeskuksen kulotuspoltojen yhteydessä. Ensimmäisiä droonilentoja tehdään keväällä 2022.

Myös Maanmittauslaitoksen tutkimustiedolla autetaan ihmisiä hyödyntämään luonnonvaroja kestävästi ja säilyttämään luonnon monimuotoisuus. Yksi tässä mielessä merkittävimpiä vuonna 2021 käynnissä olevia hankkeita oli UNITE, joka kuuluu Suomen Akatemian lippulaivaohjelmaan. Hankkeen vision mukaan ”Vihreässä yhteiskunnassa ihmiset ja koneet hoitavat planeettaamme yhdessä mahdollistaen rikkaan ja merkityksellisen elämän myös tuleville sukupolville”. Hankkeessa tutkijat kehittävät esimerkiksi:

- laadukkaampaa ja monipuolisempaa metsää kuvaavaa tietoa, jonka avulla voidaan optimoida metsien käyttöä sekä arvioida paremmin metsän käytön vaikutuksia esimerkiksi monimuotoisuuteen ja hiilensidontaan
- keinoja tehostaa puunkorjuuta sekä vähentää siitä syntyviä haitallisia ympäristövaikutuksia
- entistä luotettavampia arvioita kestävästä hakkuumahdollisuuksista
- pelillisiä vuorovaikutuksen muotoja luonnon, ihmisen ja koneiden välille reaali maailmaan ja virtuaalisiin ympäristöihin.

Vuonna 2021 UNITE-hankkeessa demonstroitiin ensimmäinen metsän sisällä lentävä drooni, joka pystyi itse tuottamallaan aineistolla arvioimaan puuston ominaisuudet samalla tarkkuudella kuin perinteisissä maastomittauksissa.

UNITE-hankkeen lisäksi Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskuksessa suunniteltiin ja edistettiin vuoden 2021 monia muitakin hankkeita, jotka tuottavat uutta tietoa tukemaan kestävää kehitystä. Niitä olivat muun muassa Green-Digi-Basin, ICT Lidar ja Density4Trees. Paikkatietokeskus on myös mukana lukuisissa kansallisissa ja kansainvälisissä yhteiskehityshankkeissa.

Tilusjärjestelyillä elinvoimaa maa- ja metsätalouteen

Suomen pelto- ja metsäpalstojen pirstoutuneisuus heikentää maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä. Tilusjärjestelyllä parannetaan alueen elinvoimaa, vähennetään haitallisia ympäristövaikutuksia ja lisätään liikenneturvallisuutta. Vuonna 2021 tilusjärjestelyjä valmistui 8 500 hehtaarin alueella.

Tilusjärjestely on tärkeä keino hallitusohjelman mukaisen Peltorakenteen kehittämisohjelman toteuttamisessa. Tilusjärjestelyt liitetään myös yhä useammin tutkimuksissa ja sidosryhmissä toimenpiteeksi, jolla voidaan edistää ilmastotoimenpiteiden toteuttamista.

Yhteismetsätoiminnan edistäminen ja metsätilusjärjestelyt ovat tärkeä keino Kansallisen metsästrategian tavoitteiden toteuttamisessa. Yhteismetsä on nykyaikainen tapa omistaa tuottavasti ja vaivatta

metsää. Vuonna 2021 yhteismetsäpinta-ala kasvoi yli 21 000 hehtaarilla. Yhteismetsien käytössä oleva pinta-ala on nyt yli 800 000 hehtaaria.

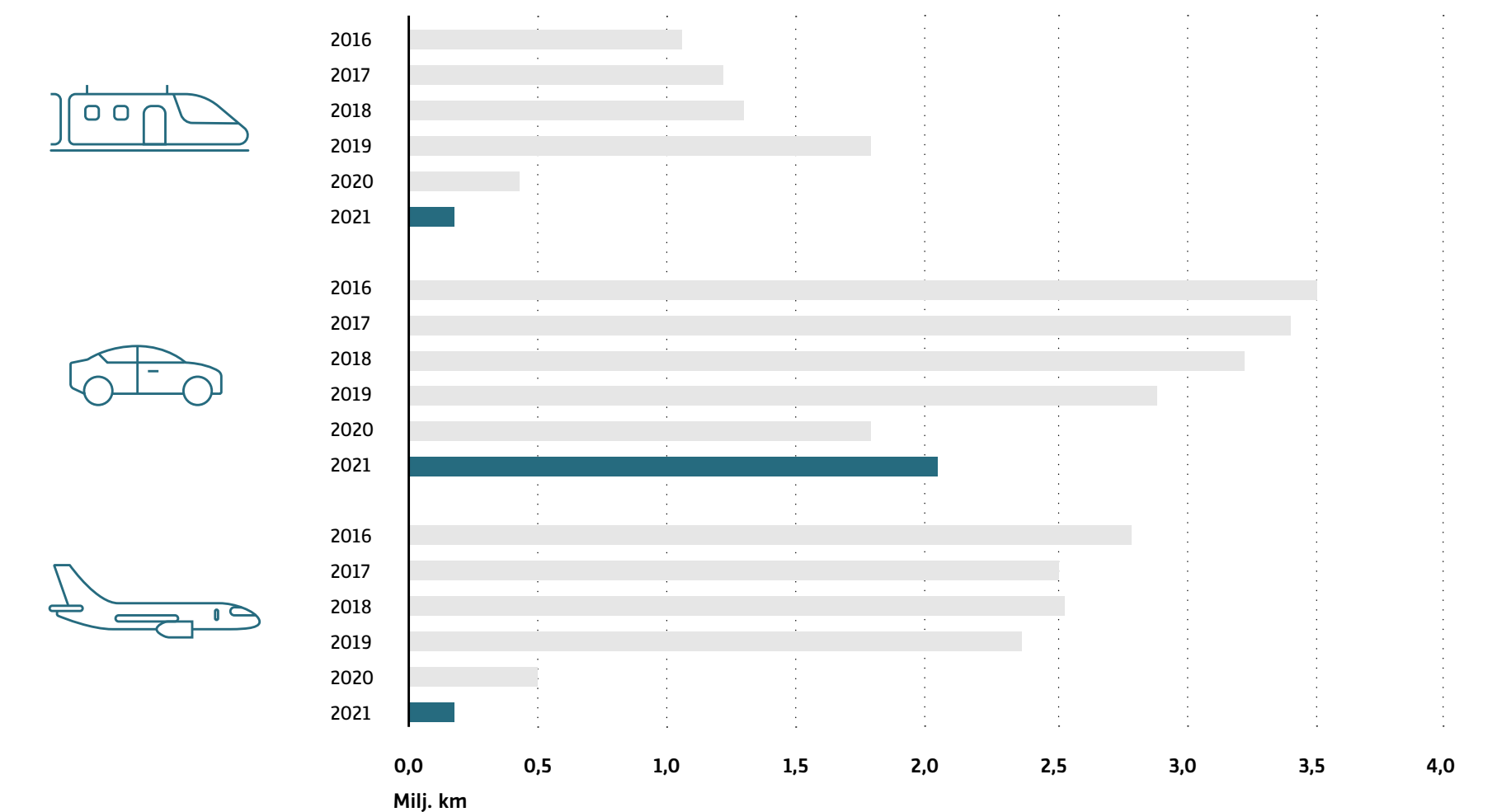
Maanmittauslaitos tekee aktiivisesti sidosryhmäyhteistyötä ja viestintää, joiden tavoitteena on kasvat-taa tietoisuutta tilusjärjestelyjen ja yhteismetsätoiminnan hyödyistä.

Junamatkustamista suositellaan

Koronapandemia on vähentänyt maanmittauslaitoslaisten liikkumisen tarvetta huomattavasti vuosina 2021 ja 2020. Tässä osiossa tarkastellaan kuitenkin pidemmän aikavälin kehitystä.

Ympäristövastuu on huomioitu Maanmittauslaitoksen matkustusohjeessa. Ennen matkaa tulee muun muassa arvioida, voidaanko virkamatka korvata videoneuvotteluvälineitä käyttäen. Lisäksi junamatkustamiseen kannustetaan, sillä se on ekologisempi vaihtoehto lentämiseen ja yksityisautoiluun verrattuna.

Maanmittauslaitoksessa suoritetaan yli 16 tuhatta maanmittaustoimitusta vuosittain, ja nämä työtehtävät vaativat matkustamista henkilöautoilla. Omalla autolla tehtyjen matkojen kokonaismäärää on kuitenkin saatu vähennettyä työtehtävien organisoinnilla.

MATKUSTUSMUOTOJEN SUHDE JA KEHITYS

Toimitustyöntekijöiden ja asianosaisten matkustamiseen vaikutettiin myös pandemia-ajan poikkeuslainsäädännöllä, jolla mahdollistettiin sähköisten menetelmien käyttö maanmittaustoimituksen eri vaiheissa ja etäosallistuminen toimituskokoukseen. Vuoden 2022 alusta nämä saatiin lainsäädännössä pysyviksi muutoksiksi. Lisäksi lainsäädännön pysyvillä muutoksilla mahdollistettiin vuoden 2022 alusta toimitusmenettelyn joustavoittaminen siten, että eräissä tapauksissa toimitus voidaan suorittaa kirjallisessa menettelyssä kokouskäsittelyn sijaan.

Maanmittauslaitoksen tavoitteena on korvata tulevaisuudessa yhä suurempi osuus lento- ja automaattikoista junamatkustamisella. Lentokilometrien määrää kasvattavat esimerkiksi tutkijoiden lennot kansainvälisiin konferensseihin.

Hankinnoissa ja hankintaohjeistuksessa huomioidaan vastuullisuus

Maanmittauslaitoksen hankintaohjeen mukaan vastuullisuus tulee arvioida kaikissa hankinnan vaiheissa, kuten suunnittelussa, vähimmäisvaatimuksissa, vertailukriteereissä ja sopimusehdoissa. Vastuullisilla julkisilla hankinnoilla voidaan paitsi luoda säästöjä, myös vaikuttaa markkinoiden toimintaan ja kehitykseen sekä edistää hyvien käytäntöjen leviämistä.

Konkreettisina keinoina hankintaohjeessa mainitaan, että hankinnan tekijä voi arvioida vastuullisuutta esimerkiksi hyödyntämällä palveluille ja tuotteille tietyin perustein myönnettäviä asiakirjoja, sertifikaatteja tai todistuksia. Tällaisia merkkejä ovat esimerkiksi Joutsenmerkki, Euroopan ympäristömerkki, Luomu ja Reilu kauppa.

Lisäksi hankinnoissa tulee ottaa huomioon vihreän teknologian ratkaisut. Tavoitteena on vähentää energian ja materiaalien käyttöä sekä haitallisia ympäristövaikutuksia tuotteen, palvelun tai rakennuksen koko elinkaaren aikana ja luoda kannusteita uusien cleantech-ratkaisujen syntyyn ja käyttöönottoon.

Toimitilatehokkuus hyvällä tasolla

Toimitilojen tehokasta ja kestävästä käytöstä on edistetty muun muassa suosimalla yhteiskäyttötiloja ja ottamalla kestävästä kehityksen näkökulmat huomioon toimitilauudistuksissa. Toimitilatehokkuudessa onkin päästy varsin hyvälle tasolle. Vuonna 2021 luku oli 18,7 m²/henkilötyövuosi. Vielä vuosina 2016 ja 2017 toimistotilaa oli käytössä 23 m² henkilötyövuotta kohden.

Maanmittauslaitos on aktiivisesti mukana kehittämässä valtion yhteiskäyttöisiä toimitiloja ja selvittää mahdollisuuksia toteuttaa yhteiskäyttöisiä työympäristöjä muiden valtion toimijoiden kanssa. Valtion

ensimmäinen yhteiskäyttöinen toimitila otettiin käyttöön vuonna 2020 Porvoossa, kun Maanmittauslaitoksen ja Verohallinnon yhteinen työympäristö avautui käyttäjille.

Vuonna 2021 suunta työympäristöjen kehittämisessä oli entistä vahvemmin yhteiskäyttöisten työympäristöjen edistämisessä. Maanmittauslaitos on mukana Joensuun ja Porin yhteishankkeissa. Lahdessa ja Lappeenrannassa selvitetään yhteisten työympäristöjen toteuttamismahdollisuutta.

Green office -työ jatkui

Maanmittauslaitos aloitti vuonna 2014 Green Office -ympäristöohjelman, jonka ottamista käytäntöön edistää laitoksen Green Office -tiimi. Maanmittauslaitoksen Green Office -kriteerit ovat 1) paperin kulutus, 2) sähkön kulutus 3) matkustaminen ja 4) hankinnat. Tavoitteena on, että kestävästä kehityksen periaatteista tulee osa toimipaikan ja palvelupisteen arkea.

Vuoden 2021 lopussa mukana Green Officessa olivat Maanmittauslaitoksen toimipaikoista Helsinki, Hämeenlinna, Jyväskylä, Kouvola, Oulu, Pori, Rovaniemi, Tampere ja Vaasa. Tavoitteena on laajentaa ohjelmaa kaikkiin laitoksen toimipaikkoihin vuoteen 2024 mennessä.

Vastuullinen toimintatapa ja talous

Vastuullinen toimintatapa ja talous ovat vankka perusta Maanmittauslaitoksen toiminnalle. Luotettavuus kaikessa toiminnassa on jo pitkään ollut laitoksen vahvuus erilaisten sidosryhmäselvitysten perusteella. Julkishallinnossa taloudellinen vastuu on myös kestävä julkisten varojen käyttöä ja näin mahdollisimman vaikuttavan lisäarvon tuottamista kansalaisille ja yhteiskunnalle.

Maanmittauslaitoksen vastuullisuusohjelmassa on määritelty tavoitteiksi:

1. Vaalimme toiminnassamme luotettavuutta, vuorovaikutteisuutta ja avoimuutta sekä kehitämme vastuullisuustaitojamme.
2. Hyödynnämme resurssimme vastuullisesti ja kehitämme toiminnan tuloksellisuutta.

Poikkeusaikana toiminta jatkui turvallisesti

Asiakkaiden ja henkilöstön turvallisuus ovat olleet Maanmittauslaitoksessa etusijalla koronapandemian hallinnassa. Vaikka edelleen jatkunut poikkeustilanne vaikutti laajasti Maanmittauslaitoksen toimintaan, laitos pystyi saavuttamaan palvelutuotannon tavoitteet.

Maanmittauslaitoksen koronaseurantaryhmä toimi aktiivisesti, tunnisti riskejä ja viesti ajantasaisesti. Tämä varmisti osaltaan Maanmittauslaitoksen palvelukokonaisuuksien toiminnan jatkuvuuden ja asiakkaiden häiriöttömän palvelun.

Maanmittauslaitoksen asiakaspalvelussa on ollut koronapandemian aikana käytössä ajanvaraukseen perustuva toimintamalli, mikä on osoittautunut asiakkaiden palautteen mukaan onnistuneeksi ratkaisuksi. Poikkeustilanteen aikana asiointissa on tapahtunut merkittävä siirtyminen fyysisestä asiointista puhelinpalveluun ja sähköisten palveluiden käyttöön.

NOSTO VUODESTA 2021

Entistä reaaliaikaisempaa asiakaspalautetta

Maanmittauslaitoksen asiakastytyväisyyden mittaamista uudistettiin vuonna 2021. Tavoitteena on jatkossa kerätä jatkuvaa asiakaspalautetta, joka voidaan nykyistä paremmin kytkeä palvelutapahtumiin. Lisäksi halutaan laajentaa tapoja ja kanavia, joilla asiakaspalautetta voidaan kerätä sekä lisätä kyselyiden lähettämisen automatisointia. Asiakaspalautetta hyödynnetään erityisesti palvelujen kehittämisessä ja asiakaspalvelun parantamisessa. Aiemmin asiakaspalautetta kerättiin kerran vuodessa toteutetulla asiakastytyväisyyskyselyllä.

Jopa 92 prosenttia asiakastytyväisyyskyselyyn vastanneista arvioi asiointin sujuneen joko hyvin tai erittäin hyvin. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 89 prosenttia. Meneillään olevan uudistuksen vuoksi vuoden 2021 tulos ei ole täysin vertailtavissa aiempiin vuosiin. Asiakastytyväisyyden nousuun vaikutti erityisesti puhelinpalvelun erinomaiset arvosanat. Asiakaspalvelun puhelinpalvelusta ei aikaisempina vuosina ole kerätty asiakaspalautetta.

– Asiakastytyväisyys oli erinomaisen korkealla tasolla. Se on huikea onnistuminen, kun ottaa huomioon, että tiskipalvelut olivat pitkään kiinni, ja asiakkaat siirtyivät sähköisten palveluiden käyttämiseen. Ensin muutos tapahtui pakosta, mutta pian palvelut huomattiin hyvin toimiviksi, ja ne kasvattivat suosiotaan. Muutosta edesauttoi myös sähköisten palveluiden häiriöttömyys, joka oli viime vuonna 99,9 %, iloitsee Tuotannon ylijohtaja **Irma Lähetkangas**.

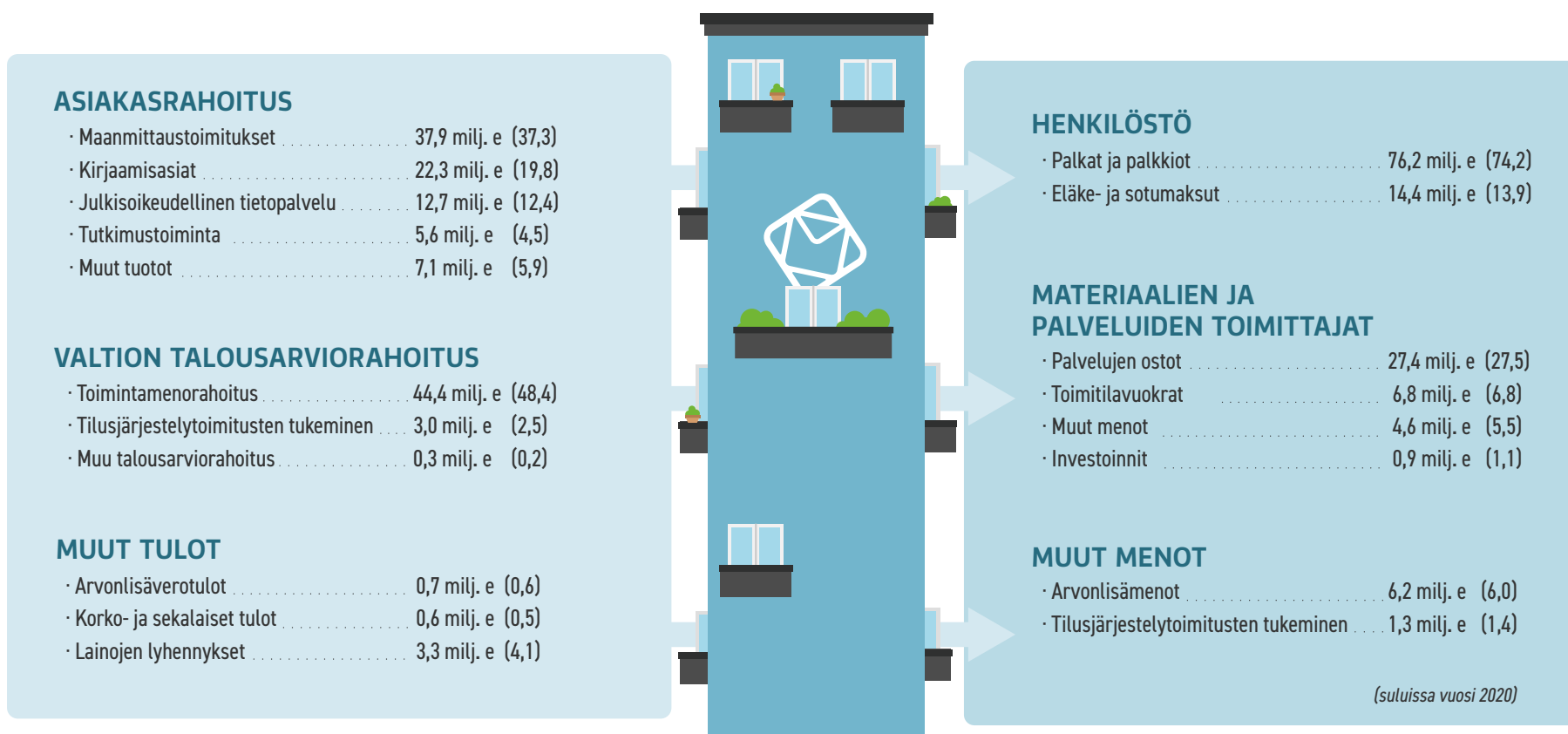
Kysynnän kasvu vaikutti asiakkaiden saaman palvelun nopeuteen

Korona vaikutti Maanmittauslaitoksen toimintaan kasvattamalla kiinteistötehtävien kysyntää. Kiinteistöluovutusten määrä nousi 6,7 % edellisestä ennätysvuodesta 2020. Kysynnän kasvu johti siihen, että kirjaamisasioiden kuten esimerkiksi lainhuutojen käsittely ruuhkautui ja käsittelyajat pitenivät.

Ruuhkaan reagoitiin kiinteistöjen kirjaamisten osalta rekrytoimalla uusia työntekijöitä ja parantamalla teknisiä ratkaisuja. Maanmittaustoimitusten tuotannossa kasvaneen kysynnän edellyttämä lisäresurssi pystyttiin järjestämään priorisoimalla tehtäviä. Kiireelliset asiat hoidettiin viipymättä, jotta asiakkaille ei aiheutunut ongelmia käsittelyajan pidentymisestä.

Työn tuottavuus ja kokonaistuottavuus laskivat

Maanmittauslaitoksen rahoituksesta noin kaksi kolmasosaa tulee asiakasrahoituksen kautta ja yksi kolmasosa valtion talousarviorahoituksena. Jälkimmäisen osuus toiminnasta ja rahoituksesta on viime vuosina vähentynyt julkisen talouden tasapainottamistoimenpiteiden vuoksi. Suurin osa asiakasrahoitteisesta toiminnasta on viranomaispalvelua, jossa hinnoittelu perustuu toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Vastuullista taloudenhoitoa kuvaa se, että tehtäväkentän laajentuessa ja talousarviorahoituksen alentuessa asiakasodotuksiin on kyetty vastaamaan edelleen hyvin. Tämä näkyy korkeana asiakastytytyväisyytenä.

MAANMITTAUSLAITOKSEN TOIMINTA VAIKUTTA A MONIN TAVOIN SEN ERI SIDOSRYHMIEN TALOUDELLISEEN HYVINVOINTIIN. YHTEENSÄ MAANMITTAUSLAITOS ON SÄÄSTÄNYT VALTION TALOUSARVIORAHOITUSTA VUOSIEN 2012–2021 AIKANA NOIN 143 MILJ. EUROA.

Kokonaistuottavuus laski 1,3 % vuonna 2021. Kokonaistuottavuuden laskun taustalla vaikuttaa se, että tuotospuolella kehittyminen ei ole riittänyt kompensoimaan kasvaneiden kustannusten vaikutuksia. Voimakas panostaminen tietojärjestelmäkehitykseen synnyttää järjestelmien käyttöönottovaiheessa enemmän kustannuksia kuin siitä tuotospuolella samanaikaisesti ehditään saamaan hyötyä. Jatkossa tilanteen odotetaan tasaantuvan, kun kehittämistoiminnan hyödyt saadaan täysmääräisesti käyttöön. Pitkällä aikavälillä kokonaistuottavuus on kasvanut vuosittain keskimäärin 4,3 % lähtövuodesta 2009.

Tuottavuuden paraneminen jatkossa muuttuu yhä haastavammaksi, koska prosessien ja tietojärjestelmien merkittävät tehokkuutta parantavat muutokset ovat jo siirtyneet tuottavuuteen. Jatkossa kehittämis-toiminnan hyödyt painottuvat keskeisemmin paranevaan asiakaskokemukseen.

Työn tuottavuus laski 0,6 % vuonna 2021, koska työpanoksen määrä kasvoi syntynyttä tuotospuolella enemmän. Toiminnan vaatimien edellytysten mukaisesti Maanmittauslaitos on rekrytoinut uutta henkilöstöä mm. huoneistotietojärjestelmän tarpeisiin. Lisäksi koronaviruspandemian aikana voimakkaasti lisääntynyt asiakaskysyntä edellytti rekrytointeja, jotta asiakkaiden palveluodotukseen voitiin vastata. Henkilötyövuosien kasvu vuosien 2020 ja 2021 välillä oli 2,6 %. Uuden henkilöstön perehtyminen laskee työn tuottavuutta hetkeksi aikaa ennen toiminnan vakiintumista. Pitkän aikavälin tarkastelussa 2010–2021 työn tuottavuus on kasvanut vuosittain keskimäärin 3,1 prosenttia.

Verkostotoimintaa kehitetään aktiivisesti

Yksi Maanmittauslaitoksen neljästä strategisesta tavoitteesta on olla aktiivinen vaikuttaja ekosysteemeissä ja verkostoissa. Maanmittauslaitoksessa halutaan tunnistaa paremmin toimialan ekosysteemit ja verkostot sekä luoda yhdessä muiden julkishallinnon ja yksityisten toimijoiden kanssa parempia palveluita asiakkaille.

Vuonna 2021 Maanmittauslaitoksessa kuvattiin 29 tuotannon toiminnan keskeistä verkostoa yhtenäiselle kuvauspohjalle. Verkostoissa on tunnistettu 143 eri verkostotoimijaa.

Verkostotoiminnan kehittämiseksi laadittiin yhdessä Aktiivisen verkostotoiminnan työkalupakki, joka sisältää dokumenttipohjat

- vuositaseeseen tavoiteasetantaan ja seurantaan
- verkostotapaamisen dokumentointiin
- verkoston viestintäsuunnitelmaan
- verkostotoiminnan vuosittaiseen arviointiin.

NOSTO VUODESTA 2021

Vastuullisuusosaamista kertyi yhdessä kehittäen

Maanmittauslaitoksen henkilöstö osallistui vuonna 2021 aktiivisesti vastuullisuusohjelman tekoon kaikille avoimissa ja vapaaehtoisissa vastuullisuustyöpajoissa. Viiteen samansisältöiseen työpajaan osallistui yhteensä 92 työntekijää eri puolilta Maanmittauslaitosta ja Suomea. Työpajoissa syntyi 235 havaintoa siitä, miten vastuullisuus näkyy maanmittauslaitoslaisten työssä jo nyt sekä 224 ideaa vastuullisuuden kehittämiseksi. Osallistavaa toimintatapaa jatketaan myös tulevaisuudessa.

– Vastuullisuutta kehitetään meillä yhdessä ja yhteistyössä. Ohjelman valmistelun alusta lähtien oli selvää, että emme voi emmekä halua valmistella ohjelmaa pienellä porukalla, vaan tarvitsemme siihen koko työyhteisömme mukaan. Vastuullisuus myös aidosti toteutuu arjen päätöksentekotilanteissa, minkä vuoksi jokaisen työntekijän vastuullisuustaidot ovat tärkeässä roolissa, viestintä- ja vastuullisuusjohtaja **Maija Ilvonen** kertoo.

Työpajojen lisäksi vuonna 2021 oli tavoitteena, että koko henkilöstö suorittaa Hyvät toimintatavat Maanmittauslaitoksessa -verkkokoulutuksen. Hyvät toimintatavat sisältävät neljä teemaa, jotka ovat: laillisuus ja hyvä hallinto, esihenkilö- ja työyhteisötaidot, hyvä taloudenhoito sekä julkisuus ja yksityisyys. Tavoitteeseen päästiin hyvin: verkkokoulutuksen suoritti 98 % henkilöstöstä.

Vastuullisuusosaamista kehitettiin myös sisäisen viestinnän avulla. Henkilöstölle julkaistiin esimerkiksi Vastuullisuuden ABC -juttusarja sekä Green Office -ohjelmaan liittyvää uutisointia muun muassa kestävämmästä kuluttamisesta. Maanmittauslaitos on myös Pohjoismaiden suurimman yritysvastuuverkosto FIBSin jäsen, minkä ansiosta koko henkilöstön on mahdollista hyödyntää verkoston jäsenilleen tarjoamia oppimateriaaleja, koulutuksia ja verkostoitumismahdollisuuksia.

Vuonna 2021 pidettiin 14 tapaamista eri julkishallinnon ja yritysten toimijoiden kanssa ajatusten ja kokemusten vaihtamiseksi ekosysteemi- ja verkostotyöstä sekä niiden toiminnallisuuden, yhteiskehittämisen ja kuvaamisen haasteista.

Kansainvälistä yhteistyötä monella foorumilla

Maanmittauslaitoksen Paikkatietokeskuksen tutkimustyössä tehdään jatkuvaa kansainvälistä yhteistyötä. Myös muun Maanmittauslaitoksen kansainvälinen toiminta jatkui vuonna 2021 aktiivisena painottuen pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen yhteistyöhön.

Maanmittauslaitos osallistui useiden kehitysyhteistyöhankkeiden valmisteluun – useimmiten yhteistyössä suomalaisen teollisuuden kanssa. Pandemiatilanne vaikeutti hankkeiden etenemistä selvästi.

Maanmittauslaitos myös jatkoi tiivistä verkostoitumista kansainvälisten yhteistyötahojen kanssa. MML osallistui YK:n Global Geospatial Information Management -toimintaan neljässä työryhmässä ja osallistui aloitteen puitteissa järjestettäviin tilaisuuksiin. Osallistuminen Arctic SDI -hankkeeseen eteni suunnitellusti.

Tavoitteena läpinäkyvä ja oikeudenmukainen toimintatapa

Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörit tekevät maanmittaustoimituksissa omaisuutta koskevia merkittäviä oikeusvaikutuksia sisältäviä päätöksiä – esimerkiksi liikenne- ja infrahankkeisiin liittyvissä lunastustoimituksissa. Osana vastuullisuutta Maanmittauslaitos huolehtii henkilöstön riittävän osaamisen ylläpidosta, jotta oikeudenmukainen, läpinäkyvä ja hyvän hallinnon periaatteita noudattava toimintatapa varmistetaan niin toimitusratkaisuja, kirjaamisratkaisuja kuin muitakin päätöksiä tehtäessä. Läpinäkyvä ja oikeudenmukainen toimintatapa on keskeinen yhteiskuntarauhaa ylläpitävä tekijä.

Tasalaatuisen palvelun ja oikeudenmukaisten päätösten toteutuminen varmistetaan henkilöstön riittävällä ja jatkuvalla osaamisen kehittämisellä. Vuonna 2021 järjestettiin 16 hyvien toimintatapojen toimeenpanoa tukevaa, räätälöityä koulutustilaisuutta. Lisäksi jokaisen työntekijän tuli suorittaa Hyvät toimintatavat Maanmittauslaitoksessa -verkkokurssi.

Asianmukainen toimintatapa näkyi asiakastyytyväisyydessä. Ei-toivottuja oikeudellisia asioita (kantelut, vahingonkorvaukset, valitukset, lausunnot, oikeudenkäynnit, purkuhakemukset ja -esitykset sekä valitukset Maa-oikeuteen) ilmeni 349 tapauksessa, mikä on 0,1 % vuoden maanmittaustoimitusten ja kirjaamisratkaisujen tuotannon kokonaismäärästä.

Saavutettavuuteen panostetaan

EU:n saavutettavuusdirektiiviin pohjautuva laki julkishallinnon digitaalisten palveluiden tarjoamisesta tuli voimaan vuonna 2019. Saavutettavuudella tarkoitetaan, että verkkopalvelut on toteutettu viestinnällisesti, rakenteellisesti ja teknisesti niin, että kaikilla on tasavertaiset mahdollisuudet käyttää niitä riippumatta erilaisista erityistarpeista.

Maanmittauslaitos.fi-sivuston saavutettavuustarkastus suoritettiin vuoden 2021 lopussa automaattisella Salvia-testauspalvelulla. Automaattisessa tarkastuksessa oli aluehallintoviraston ensimmäisellä valvontajaksolla mukana yhteensä 185 sivustoa. Maanmittauslaitos.fi-sivuston saavutettavuus on tarkastusraportin perusteella hyvällä tasolla.

Raportissa nostettiin esiin vain yksi saavutettavuuspuute, joka on tekstien kontrastit. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että heikkonäköisillä tai värisokeilla käyttäjillä voi olla vaikeuksia lukea tekstiä, jos siinä ei ole riittävästi kontrastia. Paras kontrasti on yleensä mustalla tekstillä, joka on valkoisella taustalla. Löydetyt kontrastipuutteet korjataan vuonna 2022.

Vuonna 2021 Maanmittauslaitoksessa kehitettiin saavutettavuutta myös kouluttamalla henkilöstöä sekä kehittämällä sisäisen viestinnän saavutettavuutta intranet-uudistuksen yhteydessä.

GRI-sisältöindeksi

Tunnus	GRI:n sisältö (G4)	Lisätietoja
Strategia ja analyysi		
G4-1*	Pääjohtajan katsaus	
G4-2	Liiketoiminnan keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Maanmittauslaitoksen tulossopimus 2022–2026
Organisaation taustakuvaus		
G4-3*	Raportoivan organisaation nimi	Maanmittauslaitos
G4-4*	Tärkeimmät brändit, tuotteet, palvelut	Laki Maanmittauslaitoksesta
G4-5*	Pääkonttorin sijainti	Opastinsilta 12 C, 00520 Helsinki
G4-6*	Maat, joissa merkittävää toimintaa	Suomi
G4-7*	Omistusrakenne ja yhtiömuoto	Maa- ja metsätalousministeriön alainen, nettobudjetoitu virasto
G4-8*	Markkina-alueet	Suomi, joiltain tutkimustoiminnan osilta myös muu maailma
G4-9*	Organisaation ja liiketoiminnan koko	Maanmittauslaitoksen verkkosivut
G4-10*	Henkilöstön määrä ja profili	Maanmittauslaitoksen tilinpäätös
G4-11*	Työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	100 %
G4-12*	Toimitusketjun kuvaus	Ei raportoitu
G4-13*	Organisaation ja toimitusketjun merkittävät muutokset	Ei raportoitavaa
G4-14*	Varovaisuusperiaatteet	Noudatetaan, valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo
G4-15*	Ulkoiset periaatteet ja aloitteet joihin sitouduttu	YK:n kestävän kehityksen tavoitteet
G4-16*	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Ei raportoitu
Olennaiset näkökohdat ja rajaukset		
G4-17*	Konsernin laskentaraja	Tämä yhteiskuntavastuuraportti kattaa koko Maanmittauslaitoksen organisaation.
G4-22*	Merkittävät muutokset edellisten raporttien tietoihin	Ei merkittäviä muutoksia
G4-23*	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja rajauksissa	Ei merkittäviä muutoksia
Sidosryhmävuorovaikutus		
G4-24*	Luettelo organisaation sidosryhmistä	

Tunnus	GRI:n sisältö (G4)	Lisätietoja
G4-26*	Sidosryhmävuorovaikutukseen käytetty lähestymistapa ja sen tarkoitus	
Raportin kuvaus		
G4-28*	Raportointijakso	1.1. – 31.12.2021
G4-29*	Edellisen raportin päiväys	11.5.2021
G4-30*	Raportin julkaisutiheys	Yhteiskuntavastuuraportti julkaistaan vuosittain.
G4-31*	Osoite, josta saa lisätietoja raportista	vastuullisuus@maanmittauslaitos.fi
G4-32*	GRI-sisältövertailu	Raportti on laadittu GRI (4.0) -ohjeiston mukaisesti ja se täyttää ohjeiston peruslaajuuden (Core) vaatimukset.
G4-33*	Raportin ulkoinen varmennus	Tätä raporttia ei ole ulkoisesti varmennettu.
Hallinto		
G4-34*	Hallintorakenne ja valiokunnat	Maanmittauslaitos on pääjohtajavirasto. Päätökset tehdään esittelystä. Strategiatiimi tukee pääjohtajaa johtamisessa.
Liiketoiminnan eettisyys		
G4-56*	Arvot ja toiminnan periaatteet	Maanmittauslaitoksen verkkosivut
Taloudellinen vastuu		
G4-EC1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	
G4-EC8	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset	
Ympäristövastuu		
G4-EN30	Kuljetusten ympäristövaikutukset	
Työllistäminen		
G4-LA1	Rekrytointi ja vaihtuvuus	Henkilöstöraportti
Työterveys ja -turvallisuus		
G4-LA5	Työterveys- ja turvallisuus komiteat ja henkilöstön edustus	Työsuojelutoimikuntana toimii Yhteistyötoimikunta, jossa on henkilöstön edustus.
G4-LA6	Työtapaturmat, ammattitaudit, sairauspoissaolot	Henkilöstöraportti
Koulutus		

Tunnus	GRI:n sisältö (G4)	Lisätietoja
G4-LA9	Koulutuksen määrä jaoteltuna sukupuolen ja henkilöstöryhmien mukaan	Henkilöstöraportti
Naisten ja miesten palkkatasa-arvo		
G4-LA13	Sukupuolten väliset palkkaerot henkilöstöryhmittäin	Henkilöstöraportti
Tuotteiden ja palveluiden merkinnät		
G4-PR5	Asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset	
Valitukset yhteiskunnallisista vaikutuksista		
G4-SO11	Yhteiskunnallisiin vaikutuksiin liittyvät muodolliset valitukset	Maanmittauslaitoksen tilinpäätös

Kuvat:
Kansi, Julia Hautojärvi; s.3, Shutterstock; s.4, Ilona Savola; s.5 Maanmittauslaitos; s.6, Gpointstudio; s. 7 Riku Nikkilä; s.8, Maanmittauslaitos; s. 10, Maanmittauslaitos; s. 11, Katemangostar;
s. 13, Christina Morilla, Julia Hautojärvi; s. 14 Julia Hautojärvi; s. 16, Maanmittauslaitos; s. 17, Julia Hautojärvi; s. 19, Julia Hautojärvi; s. 20, Juha M Kinnunen, Julia Hautojärvi

Yhteiseen suuntaan

WWW.MAANMITTAUSLAITOS.FI/VASTUULLISUUS

